

Landschapsbeheer/ontwikkelingsplan Herenboeren Loenen

Betreft: motivatie tbv subsidieaanvraag Provincie Gelderland 2022

Datum: 27-12-2022

Opgesteld: Herenboeren Loenen; 5.1.2e

Herenboeren Nederland; Samen Duurzaam Voedsel Produceren

1. Natuur gedreven
2. Sociaal Verbonden
3. Economisch gedragen

Voor meer informatie over het totale concept van Herenboeren Nederland wordt verwezen naar de website of een bezoek aan de boerderij in Loenen. De subsidieaanvraag heeft met name betrekking op de natuur gedreven pijler.

Herenboerderij Loenen

De boerderij is gelegen op de zandgronden van Loenen en wordt doorsneden door de beek, zijnde een type A-watgang. Het landschap kenmerkt zich van oorsprong door houtwallen, hakhoutsingels en hagen. Het landschap is door de jaren onderhevig geweest aan ingrepen, waarbij veel van deze elementen en de behorende biodiversiteit zijn komen te vervallen. In 2020 is een start gemaakt met de ontwikkeling van de biodiversiteitsplan. Ondersteund door een mogelijke subsidie, zien wij als boerderij mooie kansen op ons terrein het reeds gestarte plan uit 2020 verder uit te breiden. In 2021 zijn een aantal akkers verplaatst. Nu kan de landschappelijk ecologische context daarop worden aangepast. Op de boerderij wordt geen gebruik gemaakt van pesticiden of “gewasbeschermingsmiddelen” Het vergroten van de gebiedseigen biodiversiteit is daarom voor de teelt en plaagbestrijding van belang. Doordachte keuzes t.a.v. beheer, soortenkeuze en ontwerp zijn hierbij essentieel. De ambitie van onze boerderij strookt niet echter niet met onze portemonnee. Een financiële ondersteuning vanuit de provincie in de vorm subsidie helpt ons deze ambitie op kortere termijn in te vullen. Het betreft hier ondersteuning voor de aanschafkosten, het aanleggen en het onderhouden van de nieuwe elementen wordt vervolgens in de begroting opgenomen en door middel van inzet van leden gerealiseerd.

De plannen worden inzichtelijk gemaakt door een tekeningen gemaakt van alle bestaande en nieuw te ontwikkelen landschapselementen op de boerderij. Per deelgebied wordt een overzicht gegeven alle elementen. Dit betreft poelen, solitaire bomen, houtwallen, struwelen en bloemrijk grasland. Bij aanplant van nieuwe landschapselementen wordt gebruik gemaakt van inheems plantmateriaal. In onderstaand overzicht van de landschapselementen wordt per onderdeel aangegeven wat de doelen zijn en welke beheermaatregelen van toepassing zijn op dit te bereiken.

In de budgetraming wordt een overzicht gemaakt van de kosten voor de aanleg van de nieuwe elementen.

Bestaande Kikkerpoelen

Bestaande kikkerpoelen. Op het terrein liggen 2 bestaande kikkerpoelen die ten gevolge van een toegenomen vegetatiesuccessie grotendeels zijn verland en omgeven met spontane opslag van bomen als els en boswilg en struweelelementen als braam, gelderse roos, vuilboom, sleedoorn en meidoorn. De huidige waarde bestaat uit flora en fauna gebonden aan moeras en struweelranden zoals vogels en insecten. Weer opnieuw uitgraven en open maken randen van deze poelen gaat ten koste van de huidige bestaande waarden. Ook het SNL rapport van Natuurmonumenten uit 2018 geeft aan dat het beter is om een nieuwe kikkerpoel aan te leggen.

Beheer: Niets doen, maar tzt wel bekijken of te dominante boomvormers kunnen worden gekapt.

Nieuwe kikkerpoel

Poelen zijn voor de voortplanting van kikkers, salamanders en padden van levensbelang. Ze dienen aan de zuidzijde altijd een open karakter hebben zodat de zon in het vroege voorjaar kan zorgen voor de opwarming van de eieren.

Aanleg: omvang circa 20 m² en een diepte van 2 – 3 meter beneden maaiveld met geleidelijk oplopende oevers. Rondom de poel zone van 10 meter 20 cm diep zode verwijderen ten behoeve van ontwikkeling van een vochtminnende, bloemrijke vegetatie.

Beheer: Boom- en struweelvorming tegengaan en oevervegetatie rondom in september maaien en afvoeren. Enkele struiken of bomen aan noordzijde zijn toegestaan.

Bloemrijk grasland

Het beheer is gericht op instandhouding en uitbreiding van de kruidenrijkdom. Daarom niet klepelen (geeft verruiging) maar maaien en afvoeren van vegetatie. Dit heet verschrallingsbeheer. En leidt tot meer bloemen. In voedselrijk tot zeer voedselrijk grasland wordt 2x per jaar gemaaid en in matig voedselarme graslanden 1x per jaar. Maaiperioden: half juni of half juni en half september.

Met het oog op instandhouding insecten (rupsen en poppen) en ongewervelden circa 10 – 20 % niet maaien.

Bloemrijke ruigten

Bloemrijke ruigten bestaan uit een vegetatie van hoogproductieve grassoorten en meerjarige ruigtekruiden zoals akkerdistel, boerenwormkruid en guldenroede. Voor insecten als bijen en dagvlinders zijn deze ruigten van groot belang als nectarbron.

Het beheer is gericht op instandhouding. Eenmaal per jaar maaien half september waarbij 30 – 40 % van de vegetatie blijft staan. Eventueel aanwezige struiken zorgvuldig ontzien bij maaibeheer.

Houtwallen of houtsingels

Dit zijn landschapselementen met een begroeiing van bomen en struiken van minimaal 25 meter lang en maximaal 20 meter breed. Beheer is gericht op instandhouding van het element. Het element mag niet betreden worden of begraasd worden door vee. Daarom zonodig uitrasteren. Het onderhoud kan bestaan uit periodiek kappen van enkele bomen en het snoeien van randen. Het snoeimateriaal wordt verwerkt in takkenrillen.

Struwelen

Struweel bestaat in hoofdzaak uit inheemse struiken als slee- en meidoorn en klimplanten als hop en kamperfoelie. Randen vaak begroeid met braam en ruigtekruiden. De bloeiende struiken zijn belangrijk voor insecten en nestgelegenheid voor vogels. Nabij boomgaarden en akkers leveren ze ecosysteemdiensten in de vorm van bestuivers (bijen en hommels) en plaagbestrijders (loopkevers, spinnen e.d.). Op enkele plaatsen wordt het struweel gemengd met laag plukfruit.

Het beheer is gericht op instandhouding. Te grote boomvormers worden op enkele landschappelijk markante bomen na verwijderd. Randen snoeien en takhout verwerken in rillen. Niet betreden of begrazen en daarom zonodig uitrasteren.

Hagen

Hagen bestaan uit struiken als meidoorn en verschillen van struwelen door hun intensieve vorm van onderhoud. Ze dienen als vee- en windkering. Hagen worden minimaal 1 maal per jaar geknipt of geschoren eind augustus/september. Geschoren takmateriaal wordt afgevoerd.

Eikenlanen en solitaire bomen

Eikenlanen

Tussen de percelen loopt een lange eikenlaan. Het eerste deel van de eikenlaan nabij de boerderij is relatief jong en heeft een zeer voedselrijke verstoorde bodem zonder struikondergroei met dominantie van brandnetel. De resterende eikenlanen bestaan uit oude eiken met een meer natuurlijke ondergroei waaronder kamperfoelie en kruiden als grootbloemige muur en dalkruid. Ook voor paddenstoelen zijn deze laangedeelten zeer waardevol.

Het beheer is gericht op instandhouding en behoud inheemse struiken, klimplanten en kruiden in de ondergroei. In het verstoorde eerste deel kan overwogen worden stinsenplanten aan te planten.

Solitaire bomen

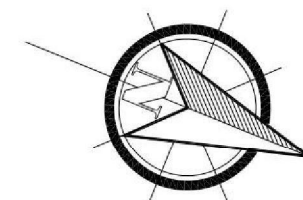
Op diverse plaatsen staan solitaire bomen die vanwege hun landschapswaarde of nutfunctie (noten, fruit) behouden dienen te worden. Dit betreft walnoten, hoogstam appelbomen, elzen en knotwilgen.

Beheer: De knotwilgen dienen periodiek af te worden gezet als het uitlopende takhout te zwaar wordt (gevaar inscheuring). Walnoten en hoogstamfruit zonodig wat bij snoeien. Op plekken waar koeien lopen stambescherming aanbrengen tegen vraat en beschadiging.

- Bestaande Landschappelijke Elementen
- 1 Solitaire "Verdandi lep"
- solitaire boom ter ere van oprichter
 - 2 bestaande kikkerpoel
- verlandde poel
- houtopstand wilg en els
 - 3 persceels/erfafscheiding
- meidoornhaag
 - 4 Solitaire Bomen
- 4x walnoot, Juglans Regia
- aanplant 2020 conform biodiversiteitsplan
- Nieuwe Landschappelijke Elementen
- 1 bloemrijk grasland
- beheer conform beheerplan
 - 2 houtsingel/bosje
- boomvormers/fruit
- onderbeplanting van inheemse struiken
- kruidrijke mantelvegetatie
 - 3 bloemrijke ruigte
- beekbegeleidend
 - 4 Struweelrand
- inheemse struiken variatie
- plukfruit als bramen en frambozen
- Overige landschappelijke routes/structuren
- route Klompenpad
- beheer HB Loenen
 - Strobroekse Molenbeek
- beheer waterschap
- type A watergang
- De inhoudelijke motivatie m.b.t sortimentkeuze, ecologie en cultuurhistorische waarde staat omschreven in het landschapsbeheerplan Heren Boerderij Loenen 2022

Landschappelijke Inrichting Bestaand en Nieuw

Herinrichting HB Loenen

opdrachtgever: HBN Loenen

onderwerp: terreininrichting

schaal: to fit

fase: VO

teknr: OV-100

formaat: A3

datum: 27-12-2022

Bestaande Landschappelijke Elementen

- 1 Struweelrand langs beek (type A watergang)
 - inheemse bloeiende struiken en planten
 - enkele boomvormersgecontroleerd toegestaan
 - aanplant 2020 conform biodiversiteitsplan
- 2 bloemrijke ruigte met boomvormers
 - bestaande zone in ontwikkeling
 - enkele solitaire elzen
 - aanplant 2020 conform biodiversiteitsplan
 - begeleidend langs watergang type C
- 3 bestaande kikkerpoel
 - verlandde poel
 - houtopstand wilg en els
- 4 Elkenlaan 1 (noord-zuid)
 - deel jonge aanplant, ca. 2000?
 - beheer HB
- 5 Eikenlaan 2 (noord-zuid)
 - deel oude aanplant, ca. 1930?
 - beheer derden
- 6 Elkenlaan 3 (oost west)
 - oude aanplant, ca. 1930?
 - beheer HB (doorlopend tot Hoofdweg)
- 7 Solitaire Knotwilgen en Elzen
 - begeleiding watergang type C
 - aanplant 2020 conform biodiversiteitsplan
 - ooievaarspaal

Nieuwe Landschappelijke Elementen

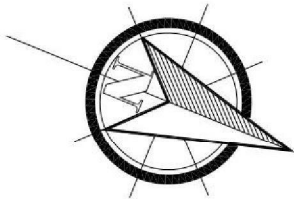
- 1 Struweelrand langs beek (type A watergang)
 - inheemse bloeiende struiken en planten
 - enkele boomvormersgecontroleerd toegestaan
 - uitbreiding bestaande zone

Overige landschappelijke elementen/structuren

- route Klompenpad
 - beheer HB Loenen
- Strobroekse Molenbeek
 - beheer waterschap
 - type A watergang

De inhoudelijke motivatie m.b.t sortimentkeuze , ecologie en cultuurhistorische waarde staat omschreven in het landschapsbeheerplan Heren Boerderij Loenen 2022

Landschappelijke Inrichting Bestaand en Nieuw

Herinrichting HB Loenen

opdrachtgever:	HBN Loenen	teknr:	OV-100
onderwerp:	terreininrichting	formaat:	A3
schaal:	to fit	datum:	27-12-2022
fase:	VO		

Bestaande Landschappelijke Elementen

- 1 Bossage
 - voormalige eikenlaan
 - beheer NM
- 2 Houtwal/singel
 - boomstructuur
 - opgaande onderbeplanting
- 3 bloemrijke ruigte
 - bestaande zone in ontwikkeling
 - enkele solitaire elzen
 - herstel 2020 conform biodiversiteitsplan
- 4 Solitaire Fruitbomen

Nieuwe Landschappelijke Elementen

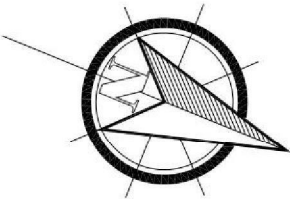
- 1 bloemrijk grasland
 - beheer conform beheerplan
- 2 struweelrand
 - ontwikkelen zoomvegetatie
 - plukfruit zone
- 3 ontwikkelingslocatie Nieuwe Kikkerpoel
 - ter vervanging huidige verlandde poelen
 - beheer conform beheerplan

Overige landschappelijke elementen/structuren

- route Klompenpad
 - beheer HB Loenen
- Strobroekse Molenbeek
 - beheer waterschap
 - type A watergang
- Tracé stoomtrein
 - VSM terrein

De inhoudelijke motivatie m.b.t sortimentkeuze , ecologie en cultuurhistorische waarde staat omschreven in het landschapsbeheerplan Heren Boerderij Loenen 2022

Landschappelijke Inrichting Bestaand en Nieuw

opdrachtgever:	HBN Loenen	teknr:	OV-100
onderwerp:	terreininrichting	formaat:	A3
schaal:	to fit	datum:	27-12-2022
fase:	VO		